

НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ

“Правни аспекти савремених друштвених кретања у Републици Србији” -
за период 01.01.2019. – 31.12.2021. године

Издавач

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Правни факултет

За издавача

Проф. др Душанка Јововић, декан

Главни и одговорни уредник

Проф. др Јелена Беловић, руководилац пројекта

Секретар пројекта

Проф. др Страхиња Миљковић

Уређивачки одбор

Проф. др Душанка Јововић

Проф. др Марија Крвавац

Проф. др Владимир Боранијашевић

Доц. др Бојан Бојанић

Доц. др Драган Благић

Технички уредник

Младен Тодоровић

Дизајн корица

Кварк Краљево

Штампа

Кварк Краљево

Тираж:

50 примерака

ISBN 978-86-6083-062-5

Штампање овог зборника помогло је Министарство просвете, науке и
технолошког развоја Републике Србије

Др Владимир БОРАНИЈАШЕВИЋ*

UDK 340.134:347.952(497.11)

РЕШЕЊЕ КОЈЕ ИМА ДЕЈСТВО РЕШЕЊА О ИЗВРШЕЊУ

Апстракт: Решење које има дејство решења о извршењу представља институт извршног процесног права који је по први пут законски регулисан одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу Републике Србије из 2015. године. Решење које има дејство решења о извршењу доноси се у посебном адхезионом поступку, у току поступка спровођења извршења, на предлог извршног повериоца. Извршни поверилац, у законом прописаним извршним стварима, посебним предлогом захтева доношење решења које има дејство решења о извршењу. Онда када су испуњени законом предвиђени услови, суд или јавни извршитељ, у зависности од тога ко је искључиво надлежан за спровођење извршења, доноси решење које има дејство решења о извршењу и решава спор између странака. Аутор у раду анализира одредбе закона које се односе на садржину предлога за доношење решења које има дејство решења о извршењу, обрађује садржину самог решења које има дејство решења о извршењу и указује на поступке спровођења извршења у којима ово решење може бити донето.

Кључне речи: спровођење извршења, адхезиони поступак, извршни поверилац, извршни дужник, предлог, решење које има дејство решења о извршењу.

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу Републике Србије који је донет 2015. године¹ предвиђен је нови институт извршног процесног права – решење које има дејство решења о извршењу.² Ради се о решењу које у току поступка спровођења извршења може донети суд, односно јавни извршитељ, на предлог извршног повериоца.

Извршни поверилац има право да у току поступка извршења поднесе и друге предлоге, осим предлога за извршење којим покреће поступак ради

* Редовни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, vladimir.boranjasevic@pr.ac.rs

¹ Закон о извршењу и обезбеђењу - ЗИО, Службени гласник РС, бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење, 113/2017 – аутентично тумачење, 54/2019.

² Закон о извршењу и обезбеђењу из 2011. године (Закон о извршењу и обезбеђењу – ЗИО 2011, Службени гласник РС, бр. 21/2011, 99/2011 – др. закон, 109/2013 – одлука УС, 55/2014 – др. закон) није превиђао могућност доношења овог решења.

принудног намирења његовог потраживања. Тако извршни поверилац има право да у току поступка спровођења извршења подигне и предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу чија је специфична садржина прописана законом.

Подизањем предлога извршни поверилац покреће посебан адхезиони поступак за доношење решења које има дејство решења о извршењу. У случају да су испуњени законом прописани услови за доношење решења које има дејство решења о извршењу, решење доноси суд, односно јавни извршитељ у зависности од тога ко је искључиво надлежан за спровођење извршења у конкретној извршној правној ствари.

Решење које има дејство решења може бити донето у оним поступцима извршења у којима се, према закону, ово решење може донети.

1. ПРЕДЛОГ ЗА ДОНОШЕЊЕ РЕШЕЊА КОЈЕ ИМА ДЕЈСТВО РЕШЕЊА О ИЗВРШЕЊУ

Предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу регулисан је одредбама чл. 61. ЗИО. Основном одредбом овог члана прописано је: „кад је овим законом одређено да се у току спровођења извршења на заради и другим сталним новчаним примањима, ради предаје индивидуално одређених покретних ствари, ради испоруке заменљивих ствари и ради враћања запосленог на рад може донети решење које има дејство решења о извршењу оно се доноси на предлог извршног повериоца“.³ Овом одредбом је, поред чињенице да се решење доноси искључиво на предлог извршног повериоца, прописано и у којим извршним правним стварима је могуће тражити доношење овог решења. Такође, изричито је прокламовано и то да се доношење овог решења може захтевати у току поступка спровођења извршења, тј. у поступку спровођења извршења решења о извршењу које је већ донето и које спроводи суд или јавни извршитељ, у зависности од тога ко је надлежан за спровођење извршења.⁴

³ Чл. 61. ст. 1. ЗИО.

⁴ Одредбама чл. 4. ЗИО прописана је искључива надлежност суда, односно јавног извршитеља за спровођење извршења. Према одредбама ранијег ЗИО из 2011. године, извршни поверилац је могао да изабере ко ће да спроводи извршење – суд или јавни извршитељ, осим у оним извршним правним стварима у којима је суд по закону био надлежан и за одређивање и за спровођење извршења (Детаљније: Гордана Станковић, Владимир Боранијашевић, Извршно процесно право, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, 2014, 86). Како је напуштен паралелан систем спровођења извршења и систем алтернативне надлежности за спровођење извршења, законом је изричито прописано када је за спровођење извршења искључиво надлежан суд а када јавни извршитељ, што

То практично значи да извршни поверилац, подижући предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу, покреће посебан адхезиони поступак у току поступка спровођења извршења,⁵ у коме суд, односно јавни извршитељ, уколико су за то испуњени услови, доноси решење које има дејство решења о извршењу.

Садржина предлога за доношење решења које има дејство решења о извршењу је специфична. Према закону „извршни поверилац је дужан да у предлогу захтева да суд, односно јавни извршитељ, решењем обавезе извршног дужника да у року од осам дана од дана пријема решења намири потраживање извршног повериоца и одреди средство и предмет извршења ако потраживање не буде намирено у року“.⁶ Из саме одредбе се може закључити да предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу, поред елемената које мора да садржи и сваки други поднесак, садржи два захтева. Извршни поверилац у предлогу кумулира два захтева, који имају различиту правну природу, садржину и циљеве.⁷

Први захтев извршног повериоца је кондемпнаторне природе јер њиме од суда, односно јавног извршитеља захтева да се извршном дужнику наложи испуњење одређене чинидбе, или како то законодавац прописује да „решењем обавезе“ извршног дужника на одређено чињење. Својим захтевом извршни поверилац уствари захтева од суда или јавног извршитеља да у поступку спровођења извршења креира извршну исправу, тако што ће донети решење које има дејство решења о извршењу којим ће извршном дужнику бити наложена одређена чинидба. Тачније, ово решење ће представљати решење којим се решава спор који је настао између извршног дужника и извршног повериоца и на тај начин и извршну исправу која је

значи да од воље извршног повериоца не зависи да ли ће извршење спровести суд или јавни извршитељ (Вид. Владимир Боранијашевић, Јавноизвршитељско право, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, 2017, 16). О извршитељима у упоредном праву, вид. Слободан Спасић, Небојша Шаркић, Ђорђе Сибиновић, Правосудне професије, Службени гласник и Агенција за лиценцирање стечајних управника, Београд, 2011, 222 – 225.

⁵ Адхезиони поступак је поступак који се придружено води уз главни поступак у коме се пружа правна заштита по правилима парничног, ванпарничног или извршног грађанског судског поступка (Тако: Гордана Станковић, Лексикон грађанског процесног права, Службени гласник, 2018, 11). Када је у питању поступак извршења, то су поступци који се, по правилу, воде уз поступак извршења или се воде поводом поступка извршења (Г. Станковић, В. Боранијашевић (2014), 112). Поступак за доношење решења које има дејство решења о извршењу је адхезиони поступак који се води уз поступак спровођења извршења.

⁶ Чл. 61. ст. 2. ЗИО.

⁷ Тако: Гордана Станковић, Душица Палачковић, Александра Трешњев, Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу, Службени гласник, 2018, 317.

настала у посебном адхезионом поступку који је вођен у току поступка спровођења извршења.

Други захтев је сасвим другачије правне природе и представља захтев за одређивање и спровођење извршења ради намирења потраживања које је настало у поступку спровођења извршења. Редом посматрано, уколико суд или јавни извршитељ усвоји први захтев извршног повериоца и наложи извршном дужнику одређену чинидбу, извршном дужнику се оставља рок за добровољно испуњење чинидбе. Он је законом предвиђен и износи осам дана од дана пријема решења.⁸ Управо за случај да извршни дужник добровољно не испуни потраживање извршног повериоца настало у поступку спровођења извршења, извршни поверилац својим другим захтевом тражи да се одреди и спроведе принудно извршење ради намирења тог потраживања. У том захтеву извршни поверилац означава и средство и предмет извршења.

Евидентно је да су оба захтева садржана у предлогу за доношење решења које има дејство решења о извршењу у специфичном односу. Први захтев, захтев за осуду на чинидбу, представља основни захтев извршног повериоца а други захтев, захтев за одређивање и спровођење извршења, представља евентуални захтев који се из разлога процесне економије кумулира са претходном захтевом.⁹ Уколико суд, односно јавни извршитељ усвоји први, основни захтев и донесе решење које представља извршну исправу насталу у поступку спровођења извршења, евентуални захтев ће бити предмет одлучивања у случају да извршни дужник добровољно не намири потраживање извршног повериоца настало у посебном адхезионом поступку, у поступку спровођења извршења.

Пошто прими предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу, суд, односно јавни извршитељ испитује садржину предлога и на основу свог испитивања доноси одлуку о предлогу, односно захтевима садржаним у самом предлогу. Како је напред речено, предлог садржи два захтева те суд, односно јавни извршитељ најпре испитује да ли предлог садржи захтев кондемнаторне природе. Ово стога што овај захтев представља основни предмет одлучивања у поступку у коме доношење решења којим се усваја захтев извршног повериоца треба да доведе до настанка извршне исправе¹⁰ и што се на тај начин решава спор између извршног повериоца и извршног дужника, у поступку спровођења извршења. Потом суд, односно јавни извршитељ испитује да ли је извршни поверилац у свом другом захтеву, за одређивање и спровођење извршења, означио

⁸ Чл. 61. ст. 2. ЗИО.

⁹ Гордана Станковић, Владимир Боранијашевић, Право извршења и право обезбеђења, прво издање, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, 2017, 104.

¹⁰ Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, *op. cit* 317.

средство и предмет извршења. Означавање средства и предмета извршења представља обавезан елемент садржине предлога за извршење,¹¹ те у том смислу, и у накнадном предлогу извршног повериоца када захтева одређивање и спровођење извршења, морају бити означени средство и предмет извршења.

Предлог извршног повериоца за доношење решења које има дејство решења о извршењу мора да испуњава услове у погледу његове формалне садржине који су прописани законом. У случају да у предлогу није означен захтев кондемпнаторне природе којим извршни поверилац захтева да се извршном дужнику наложи намирење потраживања, суд, односно јавни извршитељ ће одбацити предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу.¹² Такође, суд, односно јавни извршитељ ће одбацити предлог и онда када у предлогу нису назначени средство и предмет извршења. Предлог који садржи наведене недостатке се не враћа на допуну извршном повериоцу и суд, односно јавни извршитељ само доноси решење којим предлог одбацује. Против решења о одбацивању предлога за доношење решења које има дејство решења о извршењу дозвољен је приговор.

2. РЕШЕЊЕ КОЈЕ ИМА ДЕЈСТВО РЕШЕЊА О ИЗВРШЕЊУ

У случају да је извршни поверилац у току спровођења извршења поднео предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу, а не постоје разлози за одбацивање предлога, суд, односно јавни извршитељ одлучује о предлогу доносећи решење које има дејство решења о извршењу. Сама садржина предлога за доношење решења које има дејство решења о извршењу, тачније постојање два захтева у самом предлогу, опредељује и садржину решења које суд, односно јавни извршитељ доноси на предлог извршног повериоца.

Законодавац на посебан начин прописује садржину решења које има дејство решења о извршењу. Најпре, прописује конкретно шта ово решење мора да садржи а потом нас, у погледу осталих елемената садржине решења упућује на одредбе којима је регулисана садржина решења о извршењу.¹³

Решење које има дејство решења о извршењу има увод, диспозитив, поуку о правном леку и потпис судије, односно јавног извршитеља који је

¹¹ Поред идентификационих података о извршном повериоцу и извршном дужнику, означена извршне исправе и потраживања извршног повериоца, означавање средства и предмета извршења или више средстава и предмета извршења представља обавезан елемент садржине предлога за извршење (чл. 59. ст. 1. ЗИО).

¹² Чл. 61. ст. 3. ЗИО.

¹³ Чл. 72. ст. 1-2. ЗИО.

донео решење. Када је у питању увод овог решења, у њему се наводе подаци о суду, односно јавном извршитељу, подаци о странкама с идентификационим подацима у складу са одредбама чл. 30. ЗИО и подаци о потраживању. Када је у питању образложење решења, изводи се закључак да ово решење не мора бити образложено, сходном применом одредаба из чл. 23. ст. 3. ЗИО којом је прописано да решење о извршењу на основу извршне или веродостојне исправе не мора бити образложено.

Диспозитив овог решења има специфичну садржину која је одређена самом садржином предлога којим се тражи доношење решења које има дејство решења о извршењу у посебном адхезионом поступку који се води током поступка спровођења извршења. Како предлог садржи два захтева – један кондемпнаторне природе, којим се тражи да се извршном дужнику наложи да намири одређено потраживање, и други, којим се тражи да се одреди и спроведе принудно извршење ради намирења потраживања извршног повериоца насталог у поступку спровођења извршења, а које није добровољно испуњено, тако диспозитив овог решења има два дела, односно става.

У случају да усвоји предлог извршног повериоца за доношење решења које има дејство решења о извршењу, суд, односно јавни извршитељ у првом ставу диспозитива решења налаже извршном дужнику да намири потраживање извршног повериоца које је настало у поступку спровођења извршења. Извршни дужник је дужан да испуни потраживање у року од осам дана.¹⁴ Управо овај део диспозитива решења које има дејство решења о извршењу представља сурогат осуђујуће пресуде и уствари, извршну исправу коју је приликом одлучивања о предлогу донео суд, односно јавни извршитељ.¹⁵

Други део диспозитива решења се односи на одређивање извршења. Тачније, суд, односно јавни извршитељ у другом делу извршења одређује извршење на основу првог става диспозитива, односно извршне исправе која је настала у поступку спровођења извршења. У том смислу, суд, односно јавни извршитељ у овом делу диспозитива решења одређује средство и предмет извршења. Средство и предмет извршења се одређују како би се спровело извршење у случају да извршни дужник, добровољно, у року од осам дана од дана пријема решења које има дејство решења о извршењу не намири потраживање извршног повериоца које је настало у поступку спровођења извршења.

Управо у вези са другим ставом диспозитива овог решења је и питање ко спроводи извршење решења које има дејство решења о извршењу.

¹⁴ Чл. 72. ст. 1. ЗИО.

¹⁵ Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, *op. cit* 348; Г. Станковић, В. Боранијашевић (2017), 117.

Одговор на ово питање је једноставан јер надлежност за спровођење решења зависи од тога ко је био надлежан за спровођење поступка извршења решења о извршењу у току којег је решење које има дејство решења о извршењу и настало. Тако, ако је суд био искључиво надлежан за спровођење извршења решења о извршењу, он ће бити искључиво надлежан и за извршење решења које има дејство решења о извршењу. Иста је ситуација и када је јавни извршитељ био надлежан за спровођење решења о извршењу – он ће бити надлежан и за спровођење извршења решења које има дејство решења о извршењу.

Против решења које има дејство решења о извршењу може се изјавити приговор. Према дикцији законодавца, на приговор се сходно примењују одредбе о жалби против решења о извршењу, изузев одредаба о обавезном достављању жалбе на одговор.¹⁶

3. СЛУЧАЈЕВИ У КОЈИМА МОЖЕ БИТИ ДОНЕТО РЕШЕЊЕ КОЈЕ ИМА ДЕЈСТВО РЕШЕЊА О ИЗВРШЕЊУ

Законом су одређене ситуације у којима се, у конкретним извршним правним стварима, у току поступка спровођења извршења може тражити и донети решење које има дејство решења о извршењу. Решење које има дејство решења о извршењу може бити донето на предлог извршног повериоца у току спровођења извршења на заради и другим сталним новчаним примањима, у току спровођења извршења ради предаје индивидуално одређених покретних ствари, спровођења извршења ради испоруке заменљивих ствари и спровођења извршења ради враћања запосленог на рад.¹⁷

Једно од посебних средстава извршења ради наплате новчаног потраживања извршног повериоца је и извршење на заради и другим сталним новчаним примањима извршног дужника. У овом поступку извршења, извршење се спроводи на заради или другом сталном новчаном примању извршног дужника и то пленидбом одређеног дела зараде или другог сталног новчаног примања и наплатом потраживања. До окончања овог поступка, извршни поверилац има право да предложи да јавни извршитељ у току поступка извршења наложи послодавцу, као дужнику извршног дужника, да му измири све оброке зараде које није запленио и исплати према решењу јавног извршитеља. Тачније, извршни поверилац подносићи предлог за доношење решења које има дејство решења о извршењу захтева од јавног извршитеља да послодавцу наложи намирење

¹⁶ Чл. 72. ст. 5. ЗИО.

¹⁷ Чл. 61. ст. 1. ЗИО.

његових потраживања по основу неисплаћених obroка зараде.¹⁸ Извршни поверилац и у овој ситуацији истиче два захтева у предлогу – један којим захтева од јавног извршитеља да послодавцу наложи да му исплати obroке зараде које није запленио и наплатио, а био је дужан да то учини према већ донетом решењу о извршењу суда, и други, којим тражи да јавни извршитељ одреди и спроведе извршење у случају да послодавац не изврши наложену чинидбу у законском року од осам дана. Решењем које има дејство решења о извршењу јавни извршитељ налаже послодавцу да намири потраживање извршног повериоца по основу неисплаћених obroка зараде које је настало у поступку извршења и истим решењем одређује средство и предмет извршења за случај да послодавац obroке зараде не исплати у року.

Решење које има дејство решења о извршењу може бити донето и у поступку извршења ради предаје индивидуално одређених покретних ствари. Ово врло комплексно питање за потребе овог рада биће само укратко образложено.¹⁹ У случају да у поступку извршења ради предаје индивидуално одређене ствари ствар није нађена код извршног дужника, извршни поверилац може у року од осам дана од дана када је обавештен о томе предложити да се ствар процени и потом јавни извршитељ донесе решење које има дејство решења о извршењу којим ће извршном дужнику наложити да плати извршном повериоцу процењену вредност ствари.²⁰ У датој ситуацији, индивидуално одређена ствар чију предају дугује извршни дужник није пронађена код извршног дужника. Тада извршни поверилац може да захтева исплату њене вредности, утврђену на основу процене јавног извршитеља. То значи да јавни извршитељ, пошто ствар није нашао код извршног дужника, обавештава извршног повериоца о томе. Извршни поверилац тада, у року од осам дана од дана пријема обавештења, може да предложи доношење решења које има дејство решења о извршењу. Иако законодавац у одредбама којима регулише овај посебан поступак извршења не посвећује пажњу предлогу за доношење решења које има дејство решења о извршењу, примењују се опште одредбе закона о овом предлогу. И у овој ситуацији предлог садржи два захтева – један којим се налаже извршном дужнику да у одређеном року исплати вредност процењене индивидуално одређене ствари која није пронађена код њега, и други којим се захтева извршење у случају да извршни дужник тај износ не исплати. Решењем које има дејство решења о извршењу се извршном дужнику налаже да исплати износ процењене индивидуално одређене покретне ствари и одређује

¹⁸ Г. Станковић, В. Боранијашевић (2017), 244.

¹⁹ Детаљно: Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, *op. cit.* 1023-1028.

²⁰ Чл. 345. ст. 1. ЗИО.

средство и предмет извршења којим ће бити спроведено извршење у случају да он тај износ не исплати у року од осам дана од дана пријема решења.²¹

На исти начин, јавни извршитељ поступа и у случају да извршни поверилац предложи процену ствари и доношење решења које има дејство решења о извршењу али у ситуацији када друго лице није вољно да преда ствар чија је предаја наложена решењем о извршењу или тврди да ствар није код њега.²²

Поступак извршења може се спровести и ради испоруке одређене количине заменљивих ствари и тада може настати потреба за доношењем решења које има дејство решења о извршењу. По правилу, извршење ради испоруке одређене количине заменљивих ствари које се налазе код извршног дужника или трећег лица спроводи се тако што се ствари одузимају од извршног дужника, односно трећег лица код кога се налазе. Одузете ствари се предају извршном повериоцу уз потврду.

Међутим, могућа је ситуација у којој ствари нису нађене код извршног дужника или друго лице није вољно да их преда или тврди да нису код њега. Тада извршни поверилац предлаже да га јавни извршитељ овласти да купи ствар на другој страни у одређеном року. Извршни поверилац који је купио ствари на другој страни може у року од осам дана од дана куповине ствари да предложи јавном извршитељу да донесе решење које има дејство решења о извршењу и наложи извршном дужнику да исплати новчани износ извршном повериоцу за ствари које је купио на другој страни. Подразумева се да доношење овог решења извршни поверилац предлаже подносићи предлог у коме истиче своје захтеве а да јавни извршитељ доносићи решење налаже извршном дужнику да исплати новчани износ у одређеном року али и одређује средство и предмет извршења којим ће се спровести извршење у случају да извршни дужник не испуни чинидбу у року.²³

²¹ Г. Станковић, В. Боранијашевић (2017), 265.

²² Извршни поверилац у датој ситуацији има две могућности. Најпре, он може у року од осам дана од дана пријема обавештења да друго лице није вољно да преда ствар или тврди да ствар није код њега, предложи јавном извршитељу да донесе закључак којим ће на њега пренети потраживање извршног дужника на предају ствари. С друге стране, уместо тога, извршни поверилац може да захтева да се ствар процени и да јавни извршитељ донесе решење које има дејство решења о извршењу којим ће извршном дужнику наложити да плати извршном повериоцу процењену вредност ствари и одреди извршење у случају да извршни дужник не испуни дуговану чинидбу (чл. 346. ст. 1-2. ЗИО).

²³ Законодавац у појединачним случајевима када прописује могућност доношења решења које има дејство решења о извршењу не прецизира све детаље али се свакако, у сваком појединачном случају, примењују опште одредбе о предлогу за доношење решења које има дејство решења о извршењу и садржини решења које има дејство решења о извршењу.

С друге стране, могућа је и ситуација у којој извршни поверилац не купује ствари на другој страни већ предлаже да јавни извршитељ донесе решење које има дејство решења о извршењу којим се извршном дужнику налаже да код суда, односно јавног извршитеља²⁴ положи новчани износ потребан да извршни поверилац купи ствари на другој страни.²⁵ Извршни поверилац ће изабрати ову могућност у оним ситуацијама када нема довољно средстава за куповину ствари на другој страни или ако су у питању заменљиве ствари веће вредности или њихова већа количина.²⁶ Извршни поверилац може да тражи доношење овог решења у року од осам дана од дана када је обавештен да ствари нису нађене код извршног дужника, да друго лице није вољно да их преда или тврди да нису код њега. Примењујући опште одредбе о предлогу за доношење решења које има дејство решења о извршењу, констатујемо да предлог садржи захтев да се извршном дужнику наложи намирeње потраживања али и захтев којим се тражи спровођење извршења. Извршни поверилац означава средство и предмет извршења али и новчани износ који је потребан да куповину ствари на другој страни.²⁷ Уколико захтев извршног повериоца буде основан, јавни извршитељ доноси решење које има дејство решења о извршењу, налаже извршном дужнику испуњење чинидбе и одређује извршење уколико не испуни чинидбу у прописаном року.

Према закону, суд може на предлог извршног повериоца који је захтевао враћање на рад, донети решење које има дејство решења о извршењу којим се послодавац обавезује да извршном повериоцу исплати месечне износе зараде која је доспела од правноснажности пресуде до враћања извршног повериоца на рад.²⁸ У овом поступку извршења решење

²⁴ Врло је чудно што законодавац у законској одредби говори о полагању новчаног износа код суда, односно јавног извршитеља. Законом је изричито прописано у којим извршним правним стварима је за спровођење извршења надлежан суд а у којим је искључиво надлежан јавни извршитељ. Поступак спровођења извршења ради предаје покретних ствари је у искључивој надлежности јавног извршитеља па није јасно из ког разлога се означава да се новчани износ може положити код суда.

²⁵ Чл. 350. ст. 1. ЗИО.

²⁶ Извршни поверилац ће моћи да предложи доношење решења које има дејство решења о извршењу којим се налаже извршном дужнику да код јавног извршитеља положи новчани износ потребан за куповину ствари на другој страни и у ситуацији када извршни поверилац учини вероватним да ни на другој страни ствар не би могла да се купи (чл. 352. ЗИО).

²⁷ Ово питање је врло осетљиво јер ће се догодити и ситуације у којима ће извршни поверилац означити превисок износ за куповину ствари на другој страни па се сматра да тада јавни извршитељ мора да коригује наведену суму коришћењем параметара тржишних цена (Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, *op. cit* 1038).

²⁸ Чл. 384. ст. 1. ЗИО. Треба напоменути да запослени има право да захтев за накнаду изгубљене зараде кумулира са захтевом за извршење ради враћања на рад у предлогу за

које има дејство решења о извршењу може донети само суд јер је поступак извршења ради враћања запосленог на рад у искључивој надлежности суда.

У току спровођења извршења ради враћања запосленог на рад, извршни поверилац посебним предлогом захтева од суда да донесе решење које има дејство решења о извршењу и у предлогу кумулира два захтева. Првим захтевом извршни поверилац захтева од извршног суда да наложи извршном дужнику да му на име изгубљене зараде исплати утврђене месечне износе изгубљене зараде доспеле од правноснажности пресуде до тренутка поновног враћања на рад. Другим захтевом извршни поверилац захтева од извршног суда да одреди извршење у случају да послодавац не намири потраживање о коме је одлучивано и које се односи на износе утврђене изгубљене зараде. У случају да усвоји захтев извршног повериоца, суд налаже послодавцу који је дужан да запосленог врати на рад или распореди на одговарајуће радно место, да намири потраживање извршног повериоца по основу накнаде изгубљене зараде, и то у року од осам дана од дана пријема решења. Истим решењем одређују се и средство и предмет извршења у случају да послодавац у року не намири потраживање по основу изгубљене зараде извршног повериоца.

Решење које има дејство решења о извршењу садржи и означавање висине накнаде изгубљене зараде. Тачније, решењем се утврђује и висина накнаде.²⁹ Према закону, накнада изгубљене зараде се утврђује у износу који би извршни поверилац примио да је био на раду, са порезима и доприносима који се исплаћују на зараде.³⁰ У овој ситуацији када извршни суд одређује

извршење као иницијалној радњи и тада суд одлучује о два захтева – једном за извршење неновчане чинидбе (враћање на рад) и другом за извршење новчане чинидбе (накнада изгубљене зараде).

²⁹ Одлучујући о накнади изгубљене зараде, суд може да захтев извршног повериоца за накнаду изгубљене зараде одбије или делимично усвоји. У случају да одбија захтев запосленог за накнаду изгубљене зараде, запослени ће своје право на накнаду изгубљене зараде остваривати у парничном поступку. У случају да суд делимично усвоји захтев за накнаду изгубљене зараде, ситуација је специфична. Према закону, извршни поверилац ће тада право на остатак зараде остваривати у поступку пред парничним судом (чл. 385. ЗИО). Тада извршни поверилац може и даље да остварује своје право на накнаду зараде у парничном поступку јер суд није у потпуности усвојио његов захтев за накнаду изгубљене зараде у поступку извршења. Може се закључити да у овом случају решење о извршењу које је донео извршни суд у поступку извршења на производи дејство материјалне правноснажности. Иако је суд уствари делимично одбио захтев за накнаду изгубљене зараде и да се тада ради о пресуђеној ствари, то неће представљати повреду правила *ne bis in idem* у парничном поступку (тако: Г. Станковић, В. Боранијашевић (2017), 289; Владимир Боранијашевић, Слободанка Ковачевић Перић, „Поступак извршења ради враћања запосленог на рад“, Право и привреда бр. 7-9/2018, 425-428).

³⁰ Чл. 384. ст. 2. ЗИО.

висину накнаде која припада извршном повериоцу, он уствари одлучује о субјективном праву извршног повериоца.³¹

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Као што је напред наведено и анализирано, решење које има дејство решења о извршењу је посебно решење које суд, односно јавни извршитељ доноси на предлог извршног повериоца, у току поступка спровођења извршења. То значи да се у току спровођења извршења већ донетог решења о извршењу доноси ново решење на основу кога ће се, уколико то буде потребно, спровести извршење.

Законодавац је врло детаљно прописао садржину предлога за доношење решења које има дејство решења о извршењу, а потом и садржину самог решења које доноси суд, односно јавни извршитељ. То и не чуди, с обзиром на чињеницу да се у посебном адхезионом поступку који се води уз већ покренути поступак извршења, у фази спровођења извршења, креира нова извршна исправа на основу које се може спровести извршење. Тачније, први став диспозитива решења које има дејство решења о извршењу је уствари сурогат осуђујуће пресуде којом се одлучује о потраживању извршног повериоца и тај став представља извршну исправу на основу које се спроводи извршење. У случају да извршни дужник не испуни чинидбу која му је наложена решењем које има дејство решења о извршењу, спроводи се извршење. Средство и предмет извршења одређени су у другом ставу диспозитива решења које има дејство решења о извршењу. Извршење спроводи суд, односно јавни извршитељ који је био надлежан и за спровођење извршења у основном поступку извршења у коме је решење које има дејство решења о извршењу и донето.

Како се решење које има дејство решења о извршењу доноси у адхезионом поступку који се води уз поступак спровођења извршења, важно је напоменути да се у том поступку решава спор који је међу странкама настао. Суд, односно јавни извршитељ одлучује о праву извршног повериоца и то је само потврда чињенице да се и у поступку извршења одлучује о грађанским субјективним правима и да поступак извршења представља поступак суђења.

³¹ Тако: Г. Станковић, В. Боранијашевић (2017), 289.

Vladimir BORANIJAŠEVIĆ, LL.D.

Full-time Profesor

University of Pristina - Kosovska Mitrovica, Faculty of Law

RESOLUTION WHICH HAS THE EFFECT OF AN ENFORCEMENT DECISION

Summary

Resolution which has the effect of an enforcement decision represents a notion of executive procedural law which was firstly legally regulated by the Law on Enforcement and Security of the Republic of Serbia in 2015. Resolution which has the effect of an enforcement decision is brought in a special adhesion procedure, which is conducted during the procedure of enforcement action, on the suggestion of an executive creditor. In legally regulated executive matters, the executive creditor, by a special motion of specific contents, demands bringing a resolution which has the effect of an enforcement decision. When legally regulated conditions are fulfilled, the court or public enforcement officer, depending on the fact who is exclusively in charge of the enforcement action, brings a resolution which has the effect of an enforcement decision and resolves the dispute between the parties. The author in the paper analyzed the provisions of law regarding the contents of the motion for bringing a resolution which has the effect of an enforcement decision, discussed the contents of the very resolution and pointed to the procedures of enforcement action in which this resolution can be brought.

Keywords: enforcement action, adhesion proceedings, executive creditor, executive debtor, motion, resolution which has the effect of an enforcement decision

ЛИТЕРАТУРА

Владимир Боранијашевић, *Јавноизвршитељско право*, 1. издање, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, 2017.

Владимир Боранијашевић, Слободанка Ковачевић Перих, *Поступак извршења ради враћања запосленог на рад*, Право и привреда, бр. 7-9/2018, 415 - 430.

Гордана Станковић, *Лексикон грађанског процесног права*, Службени гласник, Београд, 2018.

Гордана Станковић, Владимир Боранијашевић, *Право извршења и право обезбеђења*, 1. издање, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, 2017,

Гордана Станковић, Владимир Боранијашевић, *Извршно процесно право*, 2. издање, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, 2014.

Гордана Станковић, Душица Палачковић, Александра Трешњев, *Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу*, 1. издање, Службени гласник, Београд, 2018.

Закон о извршењу и обезбеђењу, *Службени гласник РС*, бр. 21/2011, 99/2011 – др. закон, 109/2013 – одлука УС, 55/2014 – др. закон.

Закон о извршењу и обезбеђењу, *Службени гласник РС*, бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење, 113/2017 – аутентично тумачење, 54/2019.

Слободан Спасић, Небојша Шаркић, Ђорђе Сибиновић, *Правосудне професије*, Службени гласник, 2011.